

Az MTA Textológiai Munkabizottságának 2001. évi jelentése

A munkabizottság ez évi két ülését igen nagy szünet után először 2001. január 29-én, majd június 25-én új helyszínen, az MTA Irodalomtudományi Intézetének Tanácstermében tartotta meg. Az elmúlt üléshez képest eltelt, viszonylagosan hosszú idő a vezetőségváltással magyarázható (Debreczeni Attila: elnök, Kecskeméti Gábor: társelnök, Császtvay Tünde: titkár)

Az **első ülésen** elsőként Debreczeni Attila számolt be az elmúlt közel egy év változásairól: az új vezetőség fölállításáról, Stoll Béla és Éder Zoltán tagok lemondásáról. Nagy Miklóst – betegsége miatt – Eisemann György helyettesítette, hogy a Jókai kritikai kiadás esetleges fölmerülő ügyeiben képviselje. Az időközben elhunyt Koczkás Sándorról egyperces néma felállással emlékeztek meg a bizottság tagjai.

Debreczeni Attila felvetette Kelevéz Ágnes volt titkár kooptálásának ügyét, melyet a tagok egyhangúlag támogattak.

A második napirendi pont az új vezetőség (a meghívóval együtt minden tagnak elküldött) programnyilatkozatának megvitatása volt. A vita kezdetén a következő kérdések kerültek szóba: a bizottság hatókörének behatárolása (Kulcsár Péter), a szakmai és a pénzügyi felügyelet szélesítésének esélyei és módozatai. E témakörön belül szó esett a kuratóriumi képviseleti helyek lehetőségeiről (Bíró Ferenc, Láng József), az elkészült kritikai kiadáskötetek pályázásához szükséges textológiai bizottsági ajánlások kötelezővé vagy ajánlottá tételéről, az esetleges (és ingyenes) előlektorálási, tanácsadói szerepek vállalásának kétséges (Kulcsár Péter) voltáról, az új pályázati lehetőségek számbavételéről és annak a bizottsággal való kapcsolatairól. Kormányos József jelezte, hogy az új pályázati rendszer igényli, hogy a bizottságot – például ajánlás, szakmai támogatás ügyében – az év bármely szakában el lehessen érni.

Mind a volt, mind az új elnök rávilágított, hogy a bizottság csak akkor tevékenykedhet sikeresen, ha valamiféle pénzügyi erőt, illetve a gyakorlatban is működő szakmai felügyeleti képviselet tud felmutatni. Debreczeni Attila tájékoztatta

a bizottságot azokról a tervekről, amelyek az új vezetőség szerint közelebb vihetnek az efféle tervek megvalósulásához. Ezután arról ejtett szót, hogy a bizottsági munka mellett – mint az a programnyilatkozatban olvasható – négy munkacsoport fölállítását javasolja a vezetőség, amelyeknek aktív munkájára bizonyos részfeladatok elvégzésénél számít a bizottság. A négy munkacsoport vezetője minden esetben egyben a bizottság tagja, de a munkacsoportok tagjai közé külső szakértők bekapcsolása is ajánlatos lenne.

A vita a továbbiakban a következő fő kérdéscsoportok körül bontakozott ki:

1./ Az elektronikus szövegkiadások körüli anomáliák, szabályzatuk kidolgozásának problémái.

2./ A szerzői jogi kérdések szabályozásának kérdése és a bizottság feladataival való kapcsolódási pontjai.

3./ Szűkítse-e a bizottság a munkálkodási körét? Felállíthatóak-e a munkacsoportok és elfogadhatóak-e azok a témakörök, amelyek köré a vezetőség csoportosította őket?

Debreczeni Attila ismét rávilágított arra, hogy a bizottságnak feltétlen szükséges a kritikai kiadások irányelveinek kijelölése s az ilyen jellegű munkák alapkérdéseiben támpontot nyújtani.

Kecskeméti Gábor társelnök – mintegy a vita összefoglalásaként – fogalmazta meg a következőket: az újjáalakult bizottságnak múlhatatlanul fontos feladata, hogy számba vegye, milyen helyzetben kezd egyáltalán munkához, azaz milyen irodalmi szövegkiadások léteznek egyáltalán digitálisan és papíron, vannak-e és melyek azok a műhelyek, amelyekkel elképzelhető és lehetséges a kapcsolatfenntartás és elvárható tőlük, hogy hitelesebb szövegeket tegyenek föl pl. az internetre. Kérdés, hogy vannak-e ajánlataink, megfogadandó javaslataink, s ha lehetséges, meg kell keresni azokat a kiadókat, műhelyeket, akikkel tárgyalni érdemes és lehet. Ajánlásainkat azoknak a kiadóknak tudjuk nyújtani, amelyek nem gyors és silány munkával, csak pénzszerzés reményében kívánnak szövegkiadásokkal pénzt szerezni, hanem amelyek – mind technikailag, mind a kritikai kiadás szakmai normáit érvényesíteni vagy jobban érvényesíteni kívánó – igényesebb edíciókra törekszenek.

Véleménye szerint a bizottság intézményesülésének sokféle módja lehet, de hogy e téren bármiféle lépést tehesünk, a bizottság és a munkacsoportok tagjainak előbb

hatalmas erkölcsi tőkét kell felhalmoznia, bármiféle anyagi előny ígérete nélkül szakmailag tökéletes munkákat, szabályzatokat, irányelveket kell az asztalra letennie.

A vitát követően a bizottsági tagok egyhangúlag, egy tartózkodás mellett elfogadták a programnyilatkozat szövegét, Kerényi Ferenc kérésére megígérve azt, hogy a vitakérdésekből leszűrhető tapasztalatok alapján elkészítik a nyilatkozat szövegének javított változatát és szavaztak a négy munkacsoport megalakulásáról is. Elfogadták a vezetőség javasolta tagok – mellékelt – névsorát is. Péter László javaslata alapján a hagyományos kiadási szabályzatot előkészítő bizottságba felkérték Kulcsár Péter tanár urat, aki a delegálást elfogadta, s a bizottság egyhangúlag támogatta jelölését.

Kecskeméti Gábor bejelentette, hogy a vezetőség kb. egy évet szán arra, hogy több munkamenet és több munkaanyag megvitatása, javítása után kialakítja a legfőbb kérdésekben a testületileg vállalt álláspontot, valamint tájékoztatott arról, hogy készül a társaság honlapja, ennek elkészítéséhez a bizottság tagjaitól személyi anyagot kér (bibliográfiát, publikációs jegyzéket, fényképet stb.). A honlap terv szerint kapcsolódni fog az I. osztály honlapjához.

A második ülés – melyre meghívót kaptak az egyes munkacsoportok tagjai is – fő programpontja az elkészült munkacsoporti beszámolók megvitatása volt.

Debreczeni Attila elnök bejelentette, hogy tárgyalást kezdtek az egyik legnagyobb tudományos kiadó, az Osiris vezetőségével, hogy a kiadó vegye igénybe a Textológiai Bizottság segítségét, s így a megjelentetendő szövegek textológiaiilag korrek állapotban kerüljenek az olvasók kezébe. Bejelentette, hogy felvették a kapcsolatot több minisztériumi, pályázati irodával, hiszen a Textológiai Bizottságnak két lehetősége van befolyásának érvényesítésére: vagy a szakmai befolyásolás a támogatás intézményesítendő rendjén keresztül vagy a szakmai normák nyilvános képviselése.

A négy munkabizottság vezetője elkészítette jelentését, s a továbbiakban ezek megvitatására került sor. A négy megvizsgált témakör a következő volt: Debreczeni Attila a textológiai munkabizottság aktuális feladatait vette számba, s tájékoztatott a kritikai kiadások tervezett irányelveiről, Kerényi Ferenc a kritikai kiadások helyzetét foglalta össze, a Kelevéz Ágnes vezette munkacsoport vizsgálódásairól – kényszerű

távolléte miatt –, mely az elektronikus szövegkiadások állapotát tekintette át, Kecskeméti Gábor tudósított, végül Kecskeméti Gábor a digitális kritikai kiadások irányelveinek elkészítéséhez segítséget nyújtó alapelveit ismertette. (A három elkészült írásbeli helyzetjelentés csatolva.)

Debreczeni Attila bejelentette, hogy a jövő év elejére tervezett egy vagy két ülésen a bizottság végigtekint a problematikus sorozatok állapotán, fölveszi a kapcsolatot a különböző kéziratok kiadásával foglalkozó műhelyekkel, valamint konferenciát tervez, amelyre a digitális szövegkiadó műhelyek képviselőit hívná meg. Voigt Vilmos javasolta, hogy az utánpótlásképzébe próbálja meg a bizottság bekapcsolni a határon túli műhelyeket is. Debreczeni Attila emlékeztetett rá, hogy a szakmai garanciát jelentő, a könyvek borítójára vagy az elektronikus kiadásokra rávezethető, rányomtatható „védjegy” és Textológiai bizottsági pecsét ügyét is intézni kell.

A munkabizottsági beszámolókat – kisebb, főként stilisztikai javítások után – és a jövő évi terveket a tagok egyhangúlag elfogadták és megszavazták.

Budapest, 2001. december 14.

Császtvay Tünde
a Textológiai Munkabizottság titkára